

Plan mot diskriminering och kränkande
behandling Läsåret 23/24

Enhet: Introduktionsprogrammen

1. Inledning

2. Syfte

2.1 Ansvar

3. Diskrimineringsgrunder

3.1 Definitioner av olika diskrimineringsuttryck.

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

4.1 Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

4.2 Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.

4.3 Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.

5. Undersökning och analys av ev. risker kring innevarande år.

5.1 Metoder och kartlägningsredskap.

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

6. Delaktighet och förankring av planen.

6.1 Barns/Elevs delaktighet.

6.2 Medarbetares delaktighet.

6.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet.

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

7.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.

7.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

7.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.6 När verksamheten diskriminera barn/elev.

8. Anmälningsskyldighet

8.1 Till socialtjänsten

9. Lagstiftning och styrdokument

9.1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

9.2 arbetsmiljölagen (AML)

9.3 brottsbalken

9.4 FN:s barnkonvention

9.5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

9.6 Trygghet och studiero

I. Inledning

Hjo kommuns vision är att varje elev ska komma till sin rätt i skolan. Att komma till sin rätt innebär för oss såväl studiemässigt som socialt. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt i en skola där alla känner sig sedda och inkluderade.

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder.
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas.
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3.

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplanernas och genomföras så snart som möjligt.

2. Syfte

Lärcentrums plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

2.1 Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

3. Diskrimineringsgrunder

Till grund för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i Hjo kommun ligger de sju diskrimineringsgrunderna.

1. kön
2. könsöverskridande identitet eller uttryck
3. etnisk tillhörighet
4. religion eller annan trosuppfattning
5. funktionsnedsättning
6. sexuell läggning
7. ålder

3.1 Definitioner av olika diskriminerings uttryck:

- **Diskriminering** - Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.
- **Direkt diskriminering** - Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.
- **Indirekt diskriminering** - Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.
- **Kränkande behandling** - Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

- **Trakasserier och sexuella trakasserier** - Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Bristande tillgänglighet: När en elev med en funktionsnedsättning inte har samma förutsättningar som en annan elev, beroende på fysiska eller andra förutsättningar och därför riskerar att inte kunna prestera det hen under andra omständigheter skulle kunna. Det kan t.ex. handla om trappor, hissar eller toaletter som inte är tillgängliga för alla, men också hinder av andra slag, enligt gällande diskrimineringslagstiftning.

Mobbning - Det är mobbning när någon blir dåligt behandlad flera gånger av samma personer. Mobbning kan till exempel vara elaka ord, viskningar, blickar och skratt, eller att bli utfrysad och aldrig få vara med. Det är också mobbning att sprida rykten om någon eller att lägga upp kränkande bilder på nätet. Det är även mobbning att säga eller skriva elaka saker för att någon klär sig eller ser ut på ett visst sätt, eller har en viss funktionsvariation.

Den som mobbar kan ibland skylla ifrån sig och säga att hen bara skojade och att det är sånt som andra får tåla. Men det är mobbning om någon mår dåligt av det, och om det händer flera gånger. Då är det mobbning även om den som mobbar inte tycker det.

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

- **Främjande arbete** - handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.
- **Förebyggande arbete** - Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

4.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

Föregående läsårs åtgärder. (främjande)	Åtgärder uppfyllda
"Hemlig gäst" Besök Vuxen/Olika yrkesvägar För att skapa mål, motivation och trivsel hos eleverna	Ja
Klassråd veckovis	Ja
Hälsosamtal	Ja
Samtal kurator samtliga	Ja
Stor personaltäthet	Ja
Värderingsövningar, samarbetsövningar, livskunskap	Ja
Nyhetssändningar varje vecka	Ja
Avslutning på IM, aktiviteter	Ja
Föregående läsårs åtgärder. (förebyggande)	Åtgärder uppfyllda
Personal ständigt närvarande i lokaler	Ja
EHT; Team stöttar vid behov	Ja
Personal med rastaktiviteter	Ja
Värderingsövningar, samarbetsövningar, livskunskap	Ja
Klassråd	Ja
elevskyddsombud	Nej
Ordningsregler fngerande och framtagna i klassråd	Ja
Elevråd två gånger per termin	Ja
Teamarbete personal Regelbundna träffar	Ja
Information till elever / plan mot diskriminering och kränkande behandling	Ja
Uppstart IM Samarbetsövningar	Ja
Ständigt pågående arbete med förbättringar som framkommit i klassråd mm	Ja

4.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier, föregående år

0 stycken

4.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier i punkt 4.2. Föregående år

Flera av aktiviteterna från föregående år har startats upp. Ordningsregler har tagits fram gemensamt i elevgruppen och tas upp regelbundet på klassråd, utvecklingssamtal och elevråd, samsyn råder. Fokus har legat på att alla ska känna trygghet i gruppen.

Regelbundna möten i arbetsgruppen för att främja och underlätta ansvarstagande, röd tråd och transparens i överenskommelser, bland annat ordningsregler, vilket har varit bra, samsyn råder

Flera insatser görs för att skapa trygghet. Personal är ständigt närvarande i undervisningslokalerna och tid mellan lektioner. Vuxentäthet är stor, ett schema utan håltimmar, få friutrymmen.

Tema under året har varit fokus på sexualitet, samtycke och relationer för att främja elevens hälsa och välbefinnande genom att bidra till förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av samtycke och att göra självständiga val. Ett tema som kommer att fortsätta

I enkät som gjordes under VT 23 uppger eleverna att de känner trygghet och att skolan är fri från kränkningar och diskriminering. Enkäten är återkommande

5. Undersökning och analys av ev. risker innevarande år.

Risker för diskriminerande och kränkande behandling i verksamheten.	Analys av de olika riskerna som upptäckts i verksamheten.
Motverka utanförskap genom gruppstärkande aktiviteter	Utanförskap och känsla av ensamhet, Viktigt att i start genomföra gruppstärkande aktiviteter.
Avsaknad av fungerande ordningsregler	Ett ständigt pågående arbete
Uteblivna samtal med elever och klassråd	Viktigt att samtal förs regelbundet med elever
Osämja och konflikt mellan elever	Nya elever tillkommer varje läsår och skapar nya gruppkonstellationer. Det kan innebära att elever tar med sig negativa attityder, kränkande språkbruk, bristande acceptans för annan sexuell läggning, annan religion eller annan trosuppfattning mm

Elever som är drabbade av hedersrelaterat våld	Ingen ska fara illa, vare sig i hemmet eller i skolan. Det finns ett mörkertal. Vi behöver arbeta både förebyggande och främjande för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, kunskapsinhämtning Vi behöver ha etablerade rutiner och samverka med socialtjänst, vården och polis för att agera när det behövs.
--	--

5.1 Metoder och kartläggningsredskap.

Regelbundna samtal med eleverna veckovis/klassråd
 Regelbundna mentorssamtal/elever, personal och VH
 Möten med elevhälsosamtal, regelbundet och vid behov
 Enkät trygghet och studiero kommunövergripande
 Avslutande sammanfattande enkät IM angående tiden på programmet
 Analys av föregående års aktiviteter och risker

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

Planerade främjande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig?
Värderingsövningar, gemensamma trygghets skapande aktiviteter	2023/24	Samtliga
Regelbundna klassråd och elevråd	2023/24	Samtliga
Fortsätta temat sexualitet, samtycke och relationer för att främja elevens hälsa och välbefinnande genom att bidra till förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av samtycke och att göra självständiga val.	2023/24	Samtliga
Inspirerande och motiverande gäster och studiebesök	2023/24	Samtliga

Planerade förebyggande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig?
Inspirerande och motiverande gäster och studiebesök	HT23	Personal IM
Fortsätta arbetet med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.	HT23	Samtliga
Information och dialog till VH/ elever om planen mot diskriminering och kränkande behandling	HT 23	Samtliga

6. Delaktighet och förankring av planen.

6.1 Barns/Elevers delaktighet.

Information och dialog om planen med elever och VH under läsåret
Stående punkt på klassråd och elevråd

6.2 Medarbetares delaktighet.

Personalen¹ utvärderar innevarande plan senast under kompetensutvecklingsdagarna i slutet av vårterminen, Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor tillsammans med personal biträdande rektor upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

6.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet.

Vårdnadshavare erbjuds möjlighet att diskutera och kommentera innehållet i planen under regelbundna utvecklingssamtal, Planen läggs också ut på Hjo kommuns hemsida under respektive verksamhets sida

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

¹ All pedagogisk personal på enheten

¹ Alla personal som vistas i kommunens verksamhet.

7.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.

Steg	Åtgärder	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikten.
3.	Samtala med berörda elever.	Mentor/ pedagog.
4.	Bestäm tid för uppföljning	Mentor/ pedagog.
5.	Dokumentera kort kring händelsen och ev. överenskommelser. Elevlogg?	Mentor/ pedagog.
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda elever. Berätta om händelsen och hur skolan hanterat situationen. Dokumentera kort samtalet. Elevlogg?	Mentor/ pedagog.

7.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning i DF respons	All personal.
2.	Informera berörda elevers mentorer	All personal
3.	Informera berörda elevers vårdnadshavare om att en anmälan har gjorts och att utredning pågår	Mentor
4.	Samtal med berörda elever	Trygghetsteam, mentor eller annan pedagog
5.	Åtgärder/insatser sätts in	Trygghetsteam
6a.	Samtal med berörda elevers vårdnadshavare om utredning och ev. åtgärder	Trygghetsteam
6b.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Trygghetsteam/mentor/pedagog

7.	Om kränkning upphör avslutas ärendet	Trygghetsteam.
8.	Om kränkning inte upphör intensifieras åtgärder/insatser Andra professioner Externa myndigheter	Trygghetsteam

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elev/personal meddelar rektor, vårdnadshavare eller annan personal att elev blir kränkt av personal.	Elev/personal
2.	Samtal med berörd elev och personal om kränkningen.	Rektor
3.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen och dokumentera samtalet.	Rektor
4.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
5.	Åtgärder/insatser sätts in.	Rektor
6.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
7.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Rektor
8.	Om kränkning inte upphör kontaktas grundskolechefen eller personalenheten.	Rektor

7.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor.
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor.
C. Verksamheten ² utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor.
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera skolchef.

7.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

Informera skolchefen.

7.6 När verksamheten³ diskriminerar barn/elev.

Informera skolchefen.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

8. Anmälningsskyldighet

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan kan i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

² Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård/skolgård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

³ Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård/skolgård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

8:1 Till socialtjänsten:

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende. Mer information finns på <https://hjo.se/stod-och-omsorg/familj-barn-och-ungdom/barn-som-far-illa/>.

9. Lagstiftning och styrdokument

9:1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

9:2 arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

9:3 brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

9:4 FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Viktiga artiklar är nummer 2, 12, 19, 28 samt 36.

9:5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

9:5 socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

9:6 Trygghet och studiero

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten ska skolan främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (skollagen 5 kap. 3 §)